

---

1. Őzláb gomba

A nagy őzláb gomba a piacokon szezonálisan kapható, de a kirándulók által is kedvelt, szedhető gombafaj. A gomba részletesebb leírása áll rendelkezésére az UTF-8 kódolású *gombaforras.txt* állományban. Készítse el a mellékelt mintának és a leírásnak megfelelő dokumentumot! A szöveg tagolásához ne alkalmazzon felesleges bekezdéseket!

1. Hozza létre szövegszerkesztő program segítségével az *ozlabgomba* állományt a program alapértelmezett formátumában a *gombaforras.txt* állomány felhasználásával!
2. Legyen a dokumentum álló tájolású és A4-es lapméretű! A bal oldali, a jobb oldali és az alsó margót 2,2 cm-re állítsa be! A felső margót állítsa 5 cm-esre! (Ha a használt szövegszerkesztő programban az élőfej a szövegtükörből veszi el a területet, akkor a felső margó legyen 1,4 cm, az élőfej magassága 3 cm, távolsága a szövegtükörtől 0 cm!)
3. A szöveg karakterei Times New Roman (Nimbus Roman) betűtípusúak legyenek! A dokumentumban négyféle betűméret van: 36, 21, 11 és 8 pontos. A betűméreteket a minta alapján állítsa be! A dokumentumban a sorköz legyen egyszeres, a bekezdéseket a minta szerint igazítsa! A bekezdések előtt 6 pontos térköz legyen! A címek utáni bekezdések kivételével a bekezdések első sorát 0,5 cm-rel húzza be!

A dokumentumban a fekete és a fehér színeken kívül barna RGB(150, 100, 50) kódú színt használjon a leírásnak megfelelően!

4. Készítse el a dokumentum élőfejét a minta szerint! A bal margóhoz igazítva helyezze el az „Őzláb gomba” feliratot 36 pontos betűmérettel, kiskapitális, félkövér betűstílussal, barna betűszínnel!
5. Az élőfej jobb margójához helyezze el egymás mellé a *gombarajz.png* képet 3 példányban! A képek méretét módosítsa arányosan úgy, hogy az eredeti méret 50, 75 és 100%-a legyen!
6. Az élőfej tartalmát a bal és a jobb margó között 4-5 pont közötti vastagságú, barna, szaggatott vonallal határolja a mintának megfelelően!
7. Készítse el a két cím formázását!
  - a. A címhez 21 pontos betűméretet alkalmazzon!
  - b. A betűk színe legyen barna, és a címet alakítsa félkövérré!
  - c. A címek előtt 12, utánuk 0 pontos térköz legyen!
  - d. Biztosítsa, hogy a második cím új oldalra kerüljön!
8. A dokumentumban 3 helyen kerek zárójelben latin nevek vannak. Ezeket dőlt betűstílussal jelenítse meg! A gombaszedés legfontosabb szabályát: „***Az a gomba, amit nem ismerünk, mérgező!***” félkövér betűstílussal emelje ki!
9. A dokumentumban két képet kell elhelyeznie a mintán látható igazítással. Az első képet, az *ozlabkep1.jpg*-t, a minta szerinti bekezdés mellé helyezze el és a méretét módosítsa arányosan úgy, hogy magassága a mellette levő bekezdés magasságával egyezzen meg! A képet vékony fekete vonallal szegélyezze!

A feladat folytatása a következő oldalon található.

-
10. Készítsen számozott lábjegyzetet a kapcsos zárójelek előtti szavakhoz! A lábjegyzetek szövegét a kapcsos zárójelek között találja. A kapcsos zárójeleket és a bennük található szöveget törölje ki! A lábjegyzetek szövege 8 pontos betűmérettel és dőlt betűstílussal, térköz nélkül jelenjen meg!
  11. A minta szerinti felsorolásjellel az első oldal alján lévő 3 bekezdést alakítsa felsorolássá!
  12. A második oldal végén az özlábgomba receptjeit középre igazított táblázatban jelenítse meg a minta szerint! A táblázatot 2 sorból és 3 oszlopból alakítsa ki! A cellamargókat minden irányban állítsa 0,2 cm-re! Az oszlopok rendre 4, 8 és 4 cm szélesek legyenek! A táblázat előtt a térköz az alapértelmezettnél nagyobb legyen!
  13. Az első sor középső cellája barna kitöltésű legyen! A cím legyen fehér betűszínű, 21 pontos méretű és félkövér betűstílusú!
  14. Az első sor bal és jobb oldali celláiba szűrje be a *gombarajz.png* képet 50%-os, arányos kicsinyítéssel! A bal oldali képet – a szimmetria kialakítása miatt – tükrözze, de más tulajdonságát ne változtassa meg!
  15. Az első sor celláinak tartalmát függőlegesen és vízszintesen igazítsa középre! A táblázat minden cellájában a bekezdések előtt és után a térközt állítsa 0 pontosra!
  16. A táblázat második sorának celláit vonja össze, és helyezze el benne a minta szerinti szöveget!
  17. Alakítsa felsorolássá a minta szerinti három bekezdést, és állítsa be a *jel.png*-t felsorolásjelnek!
  18. Szűrje be a felsorolás után vízszintesen középre az *ozlabkep2.jpg* képet, amit módosítson arányosan úgy, hogy a szélessége 5 cm legyen! A képet vékony fekete vonallal szegélyezze! A kép alatti szöveg 8 pontos betűméretű, dőlt betűstílusú és középre zárt legyen!
  19. A dokumentumban alkalmazzon elválasztást!

40 pont

Minta az Őzláb gomba feladathoz:

"ŐZLÁBGOMBA"

Az „igazi” nagy őzláb gomba

A nagy őzláb gomba (*Macrolepiota procera*) tulajdonos élő korhadéklakó.

Rendkívül izletes kalapja miatt a konyha királya. Mivel a kalap igen törékeny, hipermarketekben nem kapható, és szedhető, és egyéb előkészítési helyeken, piacokon árulják is. Feltűnő külsejű, nagyméretű, kalapja és tönkre tagolt fehér lemezes termőrétegű gomba. Nem véletlen, hogy az angolok az elnevezése napernyőgomba, amely kalapjának formájára és méretére is utal. A kalap mindig púpos, széle csufrangos, felszíne krém alapon nagy, gyapjas, elől, koncentrikus barna pikkelyes. A lemezek kémszínűek, szélesek, sűrűk, a tönk előtt gyűrűbe összenöttek. Az idős példányok lemezei barnásan fotósodnak.

A tönk hengeres, karcsú, bunkós bázisú, őröngös, szálas, a gallér fölött síma, barnás, alatta krém alapon koncentrikus, kigyóborszerű barna mintázatúval a kalapból csuklósan kifordítható. A tönkön lágy, keskeny élű, gyapjas, forgatható gyűrű található. Legjobb ismeretanyagot tehát: természetének magassága, gyűrűszerint fel-le toltató szabad gallérja és a kalapból csuklósan kifordítható tönkje. Húsa fehér, vágás, törés után sem sárgeszdűdik. A gomba húsnak kellemes, dióra emlékeztető íze van. Régebben nyersen való fogyasztását is ajánlották.

Igen sokféle termőhelyen, erdőben, ligetes részeken, fűves területeken májusától október végéig, néha még novemberben is gyűjthető. Hazai viszonyok között több terméshullámban tömegesen fordulhat elő.

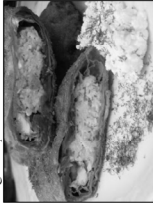

Őzláb a konyhában

Az interneten őzláb gomba receptek tárháza található. Íme, egy kis izelítő egyveleg:

- ↑ Ránthajruk klasszikus módon, vagy úgy, hogy a kalapok belsejét hagyomány párolt majoránna, kakukkfűvel, borsos, villával rúrsított csirkemájjal vagy káposzta túróval főljük meg.
- ↑ Készítsünk rakott gombát! Hagyjuk egészben a kalapokat, egy réteget rakunk a vékony szalonnával beletel tepsibe vagy jennibe, egy kis ízesített darált húst vagy sajtot szórunk rá, fokhagymás tejföllel locsoljuk meg, majd kezzük a sorokat elutórol. Végül háromnegyed órát süssük.
- ↑ Pörköltnek, levesnek más, húsos gombakkal együtt használjuk. A nagy őzláb gomba jól szárítható, a szárított gombából gombapor is készíthető.

Káposzta rakott rántott őzláb gomba

"ŐZLÁBGOMBA"

Az őzláb gombák

Bármilyen hírhatalmú, kb. 300 ezer gombafaj található a Földön, ezek közül mintegy 10 ezer az ún. nagy-gombák csoportjába tartozik, közülük több mint 30 nemzetség 2000 vadon termő faja ehető.

Az őzláb gombák a kalapja és tönkre tagolt bazídiumos gombák, a csiperkék rendjébe, közelebbről az eszi-perkefélek családjába tartoznak. Legalább 33 őzláb faj létezik az őzláb gomba elnevezés ugyanis nem rendszertani terminus, hanem a Lepiota és Macrolepiota nemzetségekbe tartozó gombákon kívül még más nemzetségekhez tartozó gombafajok gyűjtőneve vagy népi elnevezése. Ezért fontos a tudományos név ismerete, amely segít pontosítani, hogy melyik fajról van szó.

Eikezési szempontból a nagy őzláb gomba fajtái jelentősek. A nagy őzláb gombát Európa sajátjának tekintik, míg a hozzá igen hasonló, de Amerikában, Ausztráliában vagy éppen Japánban előforduló hasonló gombák különbözőek tőle. A többsége, egymáshoz igen hasonló őzláb gombák rendszertani besorolása sem egyértelmű. A DNS-analízis segítette a legelőbbben a rokonai szájak megállapításában. Ennek eredményeként elmondható, hogy két nagy csoport különíthető el egymástól a tudomány mai állásponja szerint: a csiperkékkel (*Agaricus*), illetve az őzláb gombákkal (*Lepiota*) közelebbi rokonságot mutató nagy őzláb gombákkal különbözőtettük meg. A csiperkékhöz közel állók a zöld spórás, Chlorophyllumok, míg az őzlábokhoz közel állók a Macrolepioták, nevezhetjük őket valódi nagy őzláb gombáknak.

Szép kis kavarodást okoz az alábbi, gyengén mérgező, nagyrészt, a csiperkékhöz közeli rokonságot mutató gomba főkéntelen tudományos és köznyelvi neve. A kerri őzláb gomba nem más, mint a mérgező nagy őzláb gomba. Manapság úgy tűnik, hogy a névadási versenyből a Chlorophyllum brunneum került ki győztesen. A gomba fogyasztása emésztőrendszeri panaszokat, hasmenést okoz, az enyhébben mérgező kategóriába tartozik. Több esetben számoltak be allergiás reakciókról is. Gyakran terem nitrogémmel bőven ellátott helyeken, komposztálmón, forgácsrakáson. Boszorkánygyűrűben fejlődik.

A kisebb terméti őzlábok közül a húsbarnás őzláb gomba, vörhenyes őzláb gomba, rózsás őzláb gomba mérgező, galóca jellegű mérgezést okoz, és összességében legalább 10 faj tartalmaz a galócakra jellemző, máj és vesekárosodást kiváltó amatoxint. Mivel a kisterméti őzlábok egyébként is nehezen meghatározhatóak, tartózkodjunk szedésüktől. Ha egy őzláb gomba kinyílt kalapjának átmérője 10 centiméter kisebb, ne szedjük fel, nehogy mérges gomba kerüljön a konyhába. Mindenképpen fontoljuk meg az alábbi mondatot:

Az a gomba, amit nem ismerünk, mérgező!

Ehető őzlábok:

- piruló őzláb gomba
- csipkés őzláb gomba
- karcsú őzláb gomba.

A gombák közül ez is káros lehet, ugyanis rendszerint besorozzuk mégis, manapság is elég bizonytalan.

* Szintén tudományos elnevezéseit kell csak néhányat említenünk: *Macrolepiota rhodesae* var. *horvatis*, *Chlorophyllum brunneum*, *Macrolepiota voranata*.